

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)

Postboks 5091 Majorstua

0301 OSLO

DIN ČUJ./ DERES REF:

202504720-10

BEAIVI / DATO:

27.02.2026

MIN ČUJ / VÅR REF:

26/974-2

ÁŠŠEMEANNUDEADJI / SAKSBEHANDLER:

Inga Margrethe Eira

Uttalelse vedrørende melding med forslag til utredningsprogram - Garbergelva kraftverk - Selbu kommune

Vi viser til deres brev av 29.01.2026 med høring av melding med forslag til utredningsprogram for Garbergelva kraftverk i Selbu kommune i Trøndelag fylke. Sametinget har ansvar for å påse at samiske interesser blir vurdert ut ifra et helhetlig perspektiv ved planlegging etter Plan- og bygningsloven. Et viktig hensyn som skal ivaretas i planlegging etter loven er å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv (jf. § 3-1). Dette gjelder også for konsekvensutredninger etter Vassdragsreguleringsloven.

1. Bakgrunn

Garbergelva kraftverk er planlagt som et vannkraftanlegg i Selbu kommune med en årlig produksjon på 68–75 GWh. Kraftverket er lagt opp til å ligge i Garbergelva mellom Skarvan og Roltdalen nasjonalpark og Selbusjøen, med inntak på kote 464 og kraftstasjon i fjell på kote 175. Utbyggingen omfatter tunnel, adkomstveier, riggområder og tekniske installasjoner, og det er vurdert to alternative plasseringer av kraftstasjonen: alternativ 1A i fjell og alternativ 1B i dagen.

Tidligere søknader i samme elv ble avslått på grunn av hensyn til storørret, friluftsliv og rødlistede arter. Sametinget har i forbindelse med disse søknadene i samme vassdrag levert uttalelser som har pekt på viktige samiske interesser, kulturminner og behovet for grundige vurderinger av reindriftens arealbruk.

2. Reindrift og øvrige samiske interesser

Tiltaksområdet og landskapet rundt ligger innenfor Saanti sǵje/Essand reinbeitedistrikt. Reindriften i området er omtalt i punkt 5.13 og 4.10 i melding med forslag til utredningsprogrammet.

Vi registrerer at punkt 4.10 inneholder flere relevante og konkrete krav til utredning av reindrift i influensområdet. Det står blant annet at utredningen må vurdere de samlede virkningene av oppgraderingen sammen med allerede vedtatte planer og gjennomførte tiltak innenfor reinbeitedistriktet. Sametinget ser positivt på en slik tilnærming, da det gir et mer realistisk bilde av situasjonen.

I forslaget fremkommer det at:

Det er foretatt informasjonsmøte i April 2025 med Saanti Sijte reinbeitedistrikt, de bekrefter videre deltagelse som høringspart ifm. melding og konsesjonssøknad.

Vi ser positivt på at dialog er igangsatt. Samtidig vil vi understreke at reindriften ikke kan avgrenses til rollen som høringspart i en sak som berører de direkte. Vi minner om at berørte samiske interesser (Saanti Sijte og andre samiske interesser), har en lovpålagt rett til å bli konsultert etter sameloven kapittel 4, i tillegg til å avgi uttalelse i høringen. Dette er viktig for å sikre en reell og strukturert dialog der reindriften kunnskap og behov blir tatt inn på et tidspunkt hvor de kan påvirke utredningsopplegg, avgrensninger, alternative løsninger og avbøtende tiltak, ikke først når hovedvalgene i praksis allerede er gjort.

Videre står det at:

Dersom ny metodikk for konsekvensutredning reindrift fra Landbruks- og matdepartementet er ferdig før utredningsarbeidet starter, skal denne benyttes.

Sametinget mener at samisk tradisjonell kunnskap og lokal erfaringskunnskap skal legges til grunn på lik linje med forskningskunnskap. Det er derfor helt nødvendig å benytte en utreder med kompetanse på samisk reindrift, språk og kultur, og helst kunnskap om lokale forhold, uavhengig av hvilken metodikk som brukes. Distriktet bør også få anledning til å kommentere utkast til fagutredning før den ferdigstilles. Disse kravene bør komme frem av utredningsprogrammet.

Det bør også identifiseres om tiltaket kan berøre annen samisk næringsutøvelse og samisk utmarksutøvelse, og eventuelle virkninger bør vurderes og beskrives. Vi har per i dag ikke tilstrekkelig kjennskap til om dette gjelder det aktuelle området, men dette må avklares som del av kunnskapsgrunnlaget i utredningen. Dette kan gjøres for eks. ved dialog med reindriftsutøverne i området.

3. Kulturminner

Viser til høringsuttalelse for Søknad om bygging av Prestfossan kraftverk fra 2011 med referanse 11/5319-2. Når det gjelder kulturminner så skrev Sametinget:

Det er pr. dags dato ikke registrert noen samiske kulturminner innenfor tiltaksområdet til det omsøkte kraftverket. Etter vår vurdering av beliggenhet og ellers kjente forhold kan vi ikke se at det er fare for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner. Sametinget har derfor ingen spesielle kulturminnefaglige merknader til søknaden om bygging av Prestfossan kraftverk.

Vi forutsetter at om det under arbeid i marken likevel skulle komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, stanses arbeidet umiddelbart og melding sendes Sametinget omgående, jf. lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Vi forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken. Vi minner om at alle samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda i følge kml. § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være hustufter, gammetufter, teltplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver, offerplasser eller steder det knytter seg sagn til. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6.

Kraftverket i Prestfossan er tilsvarende dagens sak. Vi legger derfor til grunn at vår tidligere uttalelse fortsatt er gjeldende, og ber om at den inngår som en del av vurderingsgrunnlaget i den videre behandlingen.

Dearvuodáiguin / Med vennlig hilsen

Jon Petter Gintal
doaibmi juogushoavda / konstituert seksjonssjef

Inga Margrethe Eira
vuosttaškonsuleanta/førstekonsulent

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur. /

Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga.

Hovedmottaker:

NORGES VASSDRAGS- OG
ENERGIDIREKTORAT (NVE)

Postboks 5091
Majorstua

0301

OSLO